

Nr 18.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om viss ändring av den ecklesiastika boställsordningen m. m.

Tredje lagutskottet har behandlat två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nämligen nr 244 i första kammaren av herr Larsson, Nils Theodor, och nr 304 i andra kammaren av herr Larsson i Luttra.

I motionerna, vilka är likalydande, hemställes, ”att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla

1) om vidtagande av sådan ändring av stiftsnämndsinstruktionen, att stiftsnämnd blir beslutför vid närvaro av fyra ledamöter, samt

2) om framläggande av förslag till sådan ändring av den ecklesiastika boställsordningen, att ersättare oberoende av personligt suppleantskap må kunna inkallas vid förfall för någon av de ordinarie ledamöterna”.

Beträffande de skäl som anförts till stöd för motionärernas yrkande får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till motionerna.

Över dessa har utskottet i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttrande från kammarkollegiet.

Gällande bestämmelser.

Enligt *ecklesiastik boställsordning den 30 augusti 1932 (nr 400)* skall förvaltningen av pastoratens boställen, dvs. den fasta egendom som är avsedd till bostad eller avlöning åt prästerskapet i territoriella pastorat eller som donerats till prästänkesäte, stå under uppsikt av bland annat stiftsnämnd. I varje stift med undantag av Stockholms stift skall finnas en stiftsnämnd, bestående av fem ledamöter. Tre ledamöter jämte en ersättare för envar av dem utses för tre år åt gången av Konungen. Dessa skall äga erforderlig insikt i lantbruk och skogsbruk samt därmed sammanhängande affärsförhållanden. Återstående två ledamöter jämte en ersättare för envar av dem väljes av domkapitlet, likaledes för tre år åt gången. Av sistnämnda ledamöter skall en vara juridiskt bildad och tjänstgöra som sekreterare hos nämnden. Bland ledamöterna utser Konungen ordförande, medan nämnden inom sig väljer vice ordförande.

I *Kungl. Maj:ts instruktion för stiftsnämnd och stiftsjägmästare den 16 september 1932 (nr 425)* föreskrives, att stiftsnämnd skall sammanträda regel-

bundet å tider, varom överenskommelse träffas mellan ledamöterna, och i övrigt, då särskild anledning finnes, efter kallelse av ordföranden. För fattande av beslut fordras enligt samma instruktion att nämnden är fulltalig.

Från sistnämnda föreskrift har dock stadgats ett undantag, nämligen genom punkten 12 i Kungl. Maj:ts cirkulär den 30 april 1937 (nr 219) angående biskopsgårds förvaltning, m. m. Enligt detta stadgande må — därest biskopen i stiftet är ledamot av stiftsnämnden och ojävig ersättare för honom icke är tillstädes — i fråga om biskopsgårds förvaltning eller eljest rörande biskopens tjänstebostad med vad därtill hörer eller rörande hans löneförmåner i övrigt stiftsnämnden fatta beslut, om minst tre av nämndens övriga fyra ledamöter är om beslutet ense.

Remissyttrandet.

Kammarkollegiet har i sitt yttrande anfört, att kollegiet redan 1947 i utlåtande över en framställning från stiftsnämnden i Luleå med samma syfte som motionärernas tagit ställning till frågan om ändring av bestämmelserna rörande stiftsnämnds beslutförhet. Kollegiet hade därvid tillstyrkt, dels att stiftsnämnd skulle kunna fatta beslut, då fyra ledamöter vore tillstädes, om tre av dem vore om beslutet ense och bland närvarande ledamöter inginge sekreteraren eller ersättare för denne, dels o c k att ett förenklat förfarande skulle kunna tillämpas i fråga om ärenden av mindre betydelse. Framställningen hade kollegiet veterligen ännu icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Emellertid hade chefen för ecklesiastikdepartementet den 30 december 1952 tillkallat vissa sakkunniga för att verkställa utredning rörande organisationen av stiftsstyrelsernas kanslier och därmed sammanhängande frågor. Enligt direktiven skulle utredningen bland annat omfatta frågan om ett förenklat förfarande beträffande beslutanderätten i vissa ärenden. Då kollegiet antog, att nu föreliggande spörsmål skulle komma att behandlas under utredningen, ansåg kollegiet, att motionerna icke borde föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet.

I motionerna I: 244 och II: 304 framhålles, att det ofta förekommer att såväl ordinarie ledamot som ersättaren för honom är förhindrad att delta i stiftsnämnds sammanträde. Med hänsyn till kravet på fulltalig nämnd för beslutförhet och det förhållandet att ersättarna är personliga måste då antingen sammanträdet flyttas till annan dag eller särskild ersättare förordnas av länsstyrelse eller domkapitel. Detta medför att arbetet med planeringen av sammanträdena blir tyngande och besvärligt. Några särskilda skäl för att för beslutförhet kräva fulltalig nämnd anser motionärerna icke föreligga.

Bestämmelsen härom borde därför ändras i överensstämmelse med vad som gäller på andra områden av den offentliga verksamheten. Vidare borde övervägas en ändring av reglerna om inkallande av ersättare för ordinarie ledamot av stiftsnämnd.

De av motionärerna sålunda framförda synpunkterna finner utskottet värda beaktande.

Såsom framgår av kammarkollegiets yttrande har direktiven för ovan nämnda under 1952 tillsatta utredning, för vilken antagits benämningen stiftskansliutredningen, avfattats så, att de synes kunna inbegripa de i motionerna upptagna spörsmålen. Emellertid har utskottet vid förfrågan hos utredningen erhållit den upplysningen, att utredningsarbetet hittills icke varit inriktat på dessa spörsmål och att något önskemål om ändring av bestämmelserna rörande ersättare för stiftsnämndsledamot över huvud taget icke anmälts för utredningen. Med hänsyn härtill anser utskottet det lämpligt, att motionerna överlämnas till utredningen för övervägande under dess fortsatta arbete.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att förevarande motioner, I: 244 och II: 304, måtte överlämnas till stiftskansliutredningen för övervägande under dess fortsatta arbete.

Stockholm den 1 april 1954.

På tredje lagutskottets vägnar:

HUGO OSVALD.

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Osvald, Albert Hermansson, Lindahl*, Grym*, Herbert Hermansson, Magnusson och William Ohlsson;

från a n d r a kammaren: herrar Andersson i Löbbo, Johansson i Torp, Nyberg, Levin, Utbult, Andersson i Ryggestad, Munktell och Jansson i Benestad.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.